

KOD UCZNIĄ		

KONKURS WIEDZY O MAZOWSZU

dla uczniów szkół podstawowych
województwa mazowieckiego
III ETAP WOJEWÓDZKI
MAJ 2023

Instrukcja

Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.

W zadaniach z odpowiedziami: A, B, C, D lub P, F zaznacz znakiem jedną poprawną odpowiedź, otaczając ją kółkiem, np.:

B lub F

Jeśli się pomylisz, błędną odpowiedź przekreśl i zaznacz inną odpowiedź, np.:

B A lub F P

Pozostałe zadania wykonaj zgodnie z poleceniami. Odpowiedzi starannie zapisz w wyznaczonych miejscach. Możesz korzystać z kalkulatora prostego i lupy.

Na wykonanie wszystkich zadań masz 90 minut.

Powodzenia!

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ SPRAWDZAJĄCY		
Maksymalna liczba punktów	45	100%
Uzyskana liczba punktów / procent		%
Podpis przewodniczącego		

Zadanie 1. (0–3)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	<i>Początki osadnictwa na terenach Warszawy sięgają X–XI wieku. Istniały tu grody zlokalizowane w Starym Bródnie i Jazdowie. Do dziś pozostały ślady jedynie tego pierwszego.</i>	P	F
2.	<i>W roku 1596 przybył do Warszawy dwór królewski, a także sam król Kazimierz III Wielki, który w 1611 roku, po pożarze zamku na Wawelu, przeniósł się tu ostatecznie.</i>	P	F
3.	<i>Po trzecim rozbiórce Polski Warszawa znalazła się w granicach Austrii, tracąc swoje znaczenie.</i>	P	F

Źródło: Mazowsze, wczoraj, dziś i jutro s. 43-45.

Zadanie 2. (0–2)

Wykonaj poniższe zadania na podstawie zamieszczonej fotografii.

Fot. Piotr Moroz CC BY-SA 3.0 [Wikimedia Commons](#)

2.1. Jaki obiekt znajduje się na prezentowanej fotografii? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. bazylika katedralna pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Płocku
- B. katedra Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Siedlcach
- C. kościół Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Górze Kalwarii
- D. bazylika pw. Świętego Krzyża w Warszawie

2.2. Podaj nazwę stylu architektonicznego, w którym została wzniesiona świątynia katolicka widoczna na fotografii.

.....

Zadanie 3. (0–2)

Tekst.

[Gdy] bolszewicy stanęli na przedpolach stolicy, a w Wyszkowie nad Bugiem w budynku miejscowej parafii zainstalował się powstały w Białymstoku nowy, rewolucyjny rząd, na którego czele stali Julian Marchlewski i Feliks Kon, [...] [na] Mazowszu [...] rozegrała się bitwa, która przechylając szalę zwycięstwa na stronę dopiero co odrodzonej Polski, zadecydowała o losach kraju, a jak chcą niektórzy historycy – także o losach Europy.

Źródło: Mazowsze, wczoraj, dziś i jutro s.100.

3.1. Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź.

Wspomniane w tekście wydarzenie nazwane zostało bitwą

- A. pod Maciejowicami.
- B. nad Bzurą.
- C. pod Iganiami.
- D. Warszawską.

3.2. Podaj rok, w którym doszło do opisanego w tekście wydarzenia.

Rok –

Zadanie 4. (0–3)

Tekst

Dla historii Mazowsza istotne znaczenie miała budowa okręgu przemysłu ciężkiego, którego powstanie, w latach 1936–1939, wiązało się z rządowymi planami rozwoju armii. W granicach dzisiejszego województwa mazowieckiego powstały wtedy ważne dla realizacji tych planów zakłady.

Na podstawie: Mazowsze, wczoraj, dziś i jutro s.102.

Wykonaj poniższe polecenia.

4.1. Podaj pełną nazwę opisanego w tekście okręgu przemysłowego.

.....

4.2. Zaznacz nazwy dwóch zakładów przemysłowych powstałych w ramach realizacji opisanego przedsięwzięcia.

- A. Petrochemia Płocka SA
- B. Państwowa Wytwórnia Prochu i Materiałów Kruszących „Pionki”
- C. Fabryka Samochodów Osobowych (FSO) na Żeraniu
- D. Państwowe Zakłady Lotnicze (PZL) w Warszawie
- E. Elektrociepłownia „Siekierki”

Zadanie 5. (0–2)

Tekst

[...] to jedno z najbardziej znanych w Polsce miejsc zbrodni niemieckich z czasów drugiej wojny światowej. Tu, na terenie Puszczy Kampinoskiej, zostało rozstrzelanych około dwóch tysięcy osób. Tajne egzekucje odbywały się od 7 grudnia 1939 do 17 lipca 1941 roku. Ofiarami byli głównie przedstawiciele inteligencji. Celem Niemców było wymordowanie tych, którzy mogli stanąć na czele organizacji podziemnych.

Źródło: Mazowsze, wczoraj, dziś i jutro s. 33.

1.

Fot. Adrian Grycuk CC BY [Wikimedia Commons](#)

2.

Fot. Mathiasrex Maciej Szczepańczyk CC BY
[Wikimedia Commons](#)

3.

Fot. Adrian Grycuk CC BY-SA 3.0
[Wikimedia Commons](#)

4.

Fot. Adrian Grycuk CC BY [Wikimedia Commons](#)

Uzupełnij zdanie – podaj numer fotografii (A) oraz nazwę miejscowości (B).

Nekropolia, o której mowa w tekście, została przedstawiona na fotografii oznaczonej numerem (A) i znajduje się w (B)

Zadanie 6. (0–2)

Tekst.

Mazowsze, będące pod zaborem rosyjskim, podobnie jak cała reszta Cesarstwa Rosyjskiego, nie doczekało się intensywniejszego rozwoju sieci – prócz linii łączących ważniejsze miejscowości, zwłaszcza te o znaczeniu militarnym. W konsekwencji praktycznie wszystkie zelektryfikowane linie kolejowe przebiegają przez Warszawę. [...]a przebieg tych linii miał wpływ rozwój okolicznych terenów – z tego powodu w strukturze zabudowy aglomeracji warszawskiej wyraźnie widoczne są „wypustki”, pokrywające się z przebiegiem linii kolejowych.

Źródło: *Mazowsze, wczoraj, dziś i jutro* s.121-122

Połącz opisy głównych szlaków kolejowych przebiegających przez stolicę z odpowiednimi kierunkami.

1. Pierwsze istniejące połączenie kolejowe, wybudowane w 1845 roku jako część Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej. Wzdłuż tej linii powstały takie ośrodki jak Piastów, Pruszków, Brwinów czy Milanówek.
2. Otwarty w 1877 roku, dzięki niemu powstało Legionowo.
3. Wybudowany w 1862 roku jako element połączenia z Petersburgiem. Wzdłuż tej linii powstały takie ośrodki jak Żąbki, Kobyłka czy Wołomin.
4. Oddany do użytku w 1877 roku. Wzdłuż tej linii powstały takie ośrodki jak Otwock i Józefów.

A. Lublin B. Kraków C. Działdowo D. Białystok E. Siedlce

1 -; 2 -; 3 -; 4 -

Zadanie 7. (0–1)

Jaki obiekt kulturalny znajduje się na prezentowanej fotografii? Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Fot. Mrksmlk CC BY-SA 3.0 [Wikimedia Commons](#)

- A. Pałac Jana III Sobieskiego w Wilanowie
- B. Teatr Powszechny im. Jana Kochanowskiego w Radomiu
- C. Siedziba Polskiej Akademii Nauk w Pałacu Staszica w Warszawie
- D. Europejskie Centrum Artystyczne im. Fryderyka Chopina w Sannikach

Zadanie 8. (0–4)

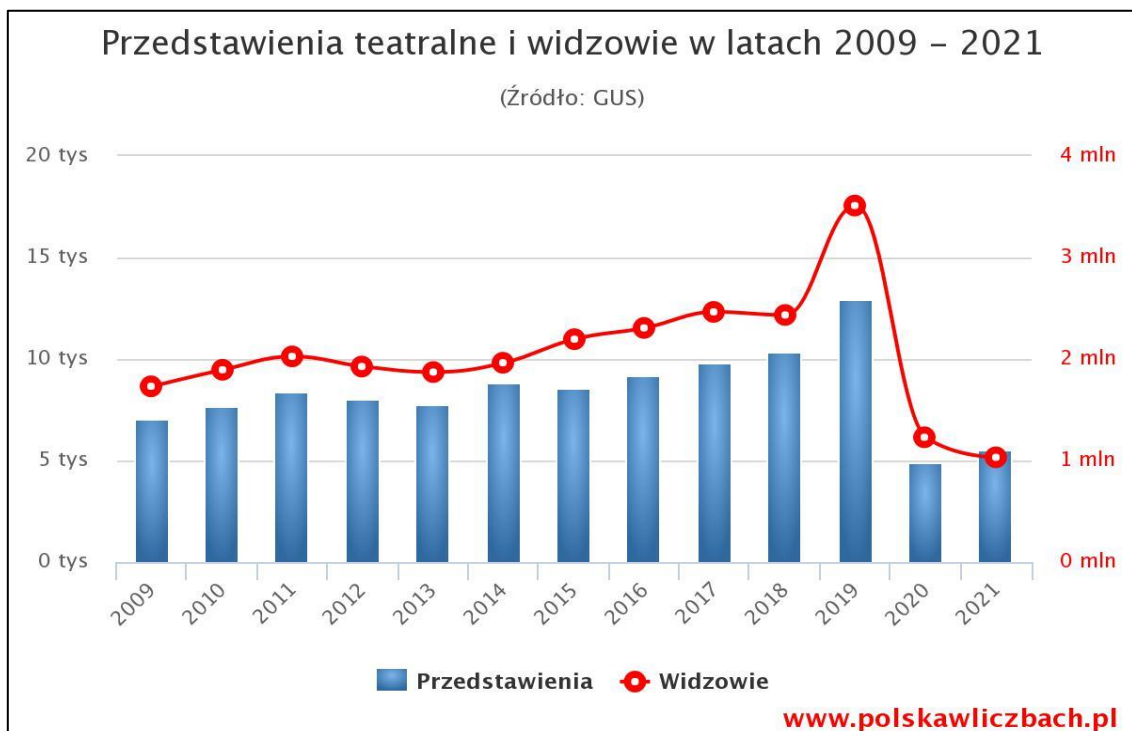
Uzupełnij notatkę dotyczącą powiatów województwa mazowieckiego. Podkreśl właściwe uzupełnienia wybrane spośród podanych w nawiasach.

Tekst

*Rola powiatu jest szczególna także dlatego, że stanowi on historycznie najstarszą jednostkę administracji polskiej, której początki sięgają (XIV / XVII) wieku, kiedy to król [czeski] Wacław II z dynastii Przemyślidów wprowadził urząd (**wójta** / **starosty**). [Obecnie] przeciętny powiat na Mazowszu liczy około (20 / 85) tysięcy mieszkańców i obejmuje (statystycznie) nieco ponad (**pięć** / **osiem**) gmin.*

Źródło: Mazowsze, wczoraj, dziś i jutro s. 137-138.

Zadanie 9. (0–2)

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl/mazowieckie>

Na podstawie powyższego wykresu i własnej wiedzy sformułuj wniosek dotyczący zmian, jakie nastąpiły w latach 2019-2021 w ilości przedstawień teatralnych i widzów oraz wyjaśnij, co było tego główną przyczyną.

Wniosek

.....
.....

Przyczyna

.....
.....

Zadanie 10. (0–4)

10.1. Uzupełnij zdanie. Zaznacz właściwe odpowiedzi A lub B oraz C lub D.

Tekst

Na wyższym poziomie mieszkańcy województwa mazowieckiego w roku akademickim 2016/2017 mogli pobierać naukę w **A / B** szkołach wyższych, spośród których zdecydowana większość mieści się w Warszawie. Stolica jest siedzibą **C / D** uniwersytetów publicznych.

Źródło: Mazowsze, wczoraj, dziś i jutro s. 127.

- A. 94
B. 171
- C. czterech
D. dwunastu

10.2. Podaj nazwy dwóch przykładowych warszawskich uniwersytetów publicznych.

- 1)
- 2)

Zadanie 11. (0–3)

Uzupełnij notatkę dotyczącą administracji publicznej województwa mazowieckiego. Podkreśl właściwe uzupełnienia wybrane spośród podanych w nawiasach.

Tekst

W ramach województwa występuje dualizm administracji publicznej. Organem stanowiącym i kontrolnym w województwie jest (**Sejmik Województwa / Urząd Wojewódzki**), zaś organem wykonawczo-zarządzającym – Zarząd Województwa, na którego czele stoi (**Marszałek Województwa / Wojewoda**). Ten zaś wybierany jest przez (**radnych / prezesa Rady Ministrów**).

Na podstawie: Mazowsze, wczoraj, dziś i jutro s. 143.

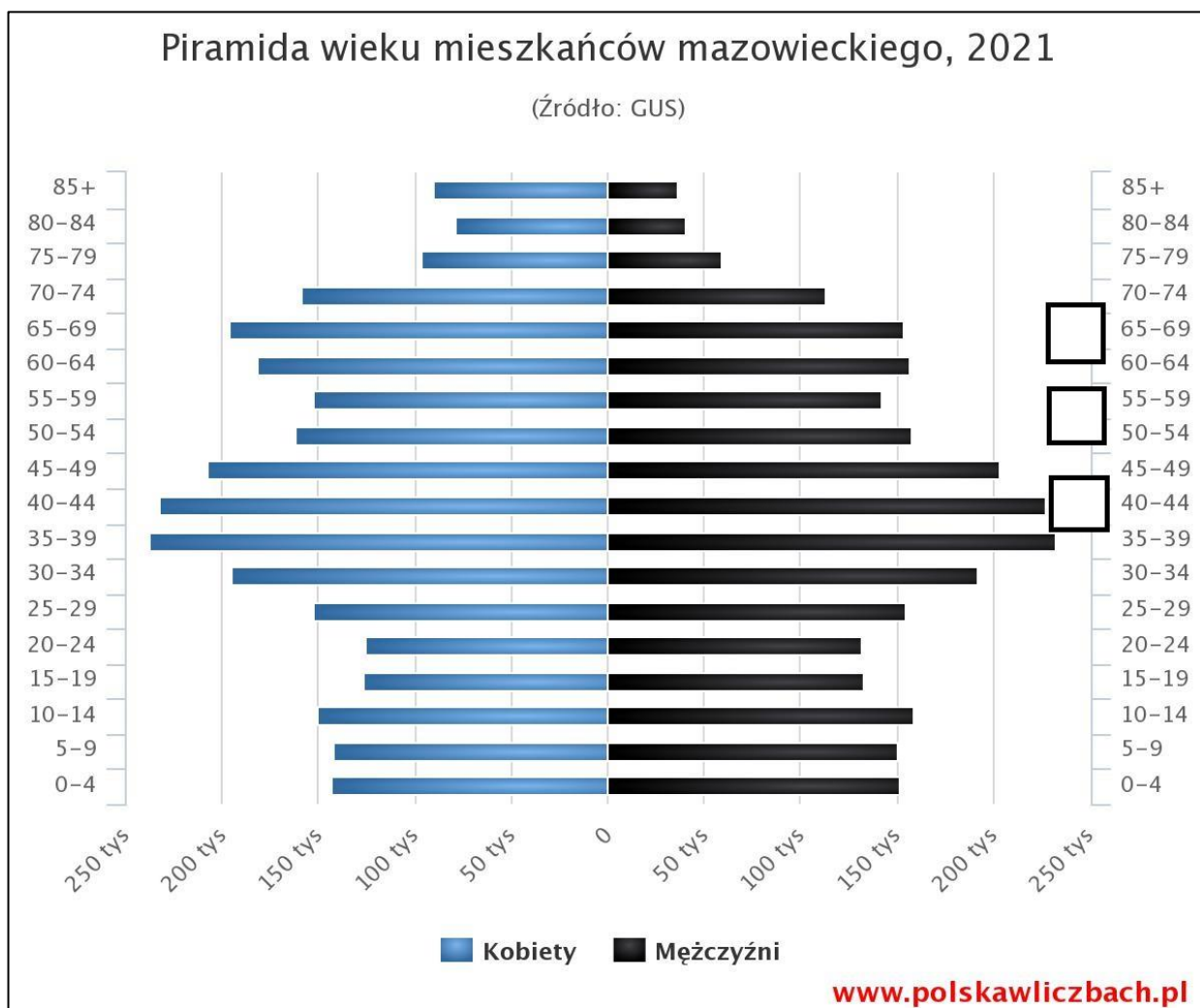
Zadanie 12. (0–3)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Samorządowy Instrument Wsparcia Rozwoju Mazowsza (SIWRM) to system dotacji inwestycyjnych udzielanych gminom przez budżet wojewódzki.	P	F
2.	Wielkość środków pozyskiwanych z SIWRM przez 20% najbogatszych gmin mazowieckich jest pięciokrotnie mniejsza od dotacji przekazanych do 20% gmin najuboższych.	P	F
3.	Zgodnie z założeniami programu SIWRM adresowany jest przede wszystkim do najbogatszych gmin i powiatów, które mają duże szanse pozyskiwania środków z innych programów pomocowych.	P	F

Źródło: Mazowsze – ekonomia i gospodarka s. 102-104.

Zadanie 13. (0–4)

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl/mazowieckie>

13.1. Korzystając z powyższego wykresu podkreśl właściwe uzupełnienia wybrane spośród podanych w nawiasach.

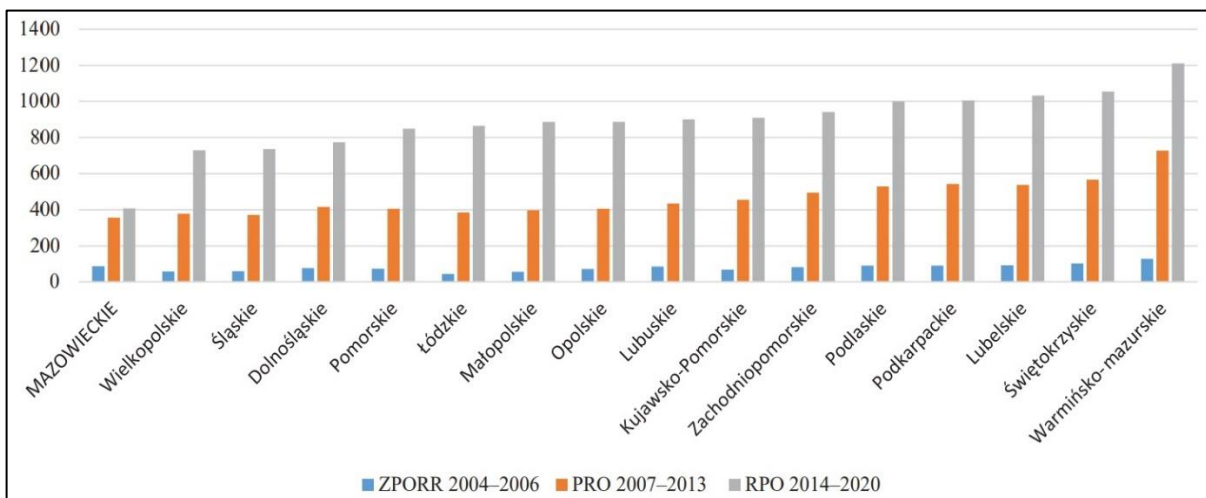
W województwie mazowieckim rodzi się (więcej / mniej) chłopców niż dziewczynek. Przewaga kobiet nad liczbą mężczyzn w społeczeństwie mazowieckim występuje w grupie ludności (powyżej / poniżej) 45 roku życia.

13.2. Wpisz w odpowiednich miejscach na wykresie litery A, B i C odpowiadające opisom poszczególnych grup wiekowych ludności.

- A – osoby urodzone w okresie powojennego wyżu demograficznego
- B – osoby urodzone w okresie wyżu demograficznego przełomu lat 70-tych i 80-tych XX w.
- C – osoby urodzone w okresie niżu demograficznego związanego z osiągnięciem wieku rozrodczego przez mało liczne roczniki urodzone w okresie II wojny światowej

Zadanie 14. (0–2)

Ryc. Alokacja środków regionalnych programów operacyjnych na mieszkańca (w euro)

Źródło: *Mazowsze – ekonomia i gospodarka*, s. 75.

Na podstawie powyższego wykresu i własnej wiedzy sformułuj wniosek dotyczący funduszy przekazywanych dla województwa mazowieckiego w ramach regionalnych programów operacyjnych na tle innych województw i wyjaśnij, co było tego przyczyną.

Wniosek

.....
.....

Przyczyna

.....
.....

Zadanie 15. (0–2)

Tekst

To jedna z najstojniejszych scen w dziejach polskiego filmu: Józef Toliboski (Karol Strasburger) wchodzi w białym garniturze do błotnistej stawu, zrywa kwitnące nenufary i kładzie je u stóp Barbary Niechcic (Jadwiga Barańska). Romantycznemu obrazowi towarzyszy walc Waldemara Kazaneckiego – główny motyw muzyczny filmu w reżyserii Jerzego Antczaka.

Źródło: <http://www.mazowszenafilmowo.pl/>

Wpisz właściwy tytuł filmu oraz nazwę miejsca, w którym tę scenę nakręcono. Wykorzystaj właściwe nazwy spośród podanych niżej.

- *Rejs, Ranczo, Pan Tadeusz, Noce i dnie*
- *Kampinowski Park Narodowy, Kołodziąż, Seroczyn, Jeruzal*

Tytuł filmu

Miejsce realizacji

Zadanie 16. (0–3)

Wykonaj polecenia związane z polskim filmem.

16.1. Podaj nazwę dość często filmowanego obiektu, który znajduje się na prezentowanej fotografii. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Fot. MOs810, CC BY-SA 4.0 [via Wikimedia Commons](#)

- A. Muzeum Architektury Drewnianej w Nowej Suchej
- B. Pałac Krasińskich w Opinogórze
- C. Twierdza Modlin
- D. Zamek w Liwie

16.2. Wymień dwa tytuły filmów, do których kręcono sceny w powyższym obiekcie.

- 1)
- 2)

Zadanie 17. (0–3)

W Warszawie, stolicy Polski, znajdują się siedziby naczelných i centralnych organów państwa. Wpisz pod każdym zdjęciem nazwę instytucji (organu władzy), która ma swoją siedzibę w prezentowanym budynku.

A.

B.

C.

Źródło: *Mazowsze, wczoraj, dziś i jutro*, s. 43, 133, 143.